

PROTOKOLL

Dnr
O 25-2024

Sid
1 (2)

Opcat-inspektion av Kriminalvården, anstalten Färingsö, den 15 oktober 2024

Inledning och inspektionens syfte

JO Katarina Pahlsson genomförde en oanmäld inspektion av Kriminalvården, anstalten Färingsö, den 15 oktober 2024. Vid inspektionen deltog även byråcheferna Catrine Björkman och Johan Thorblad, seniora rättssakkunniga Therese Säde, rättssakkunniga Sanna Ekman och kommunikاتören Matilda Häggblom.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pahlsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i två rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att kriminalvårdsinspektörerna AA, BB och CC kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggningssituationen. Därefter förevisades anstaltens lokaler, bl.a. celler med platser för dubbelbeläggning. Delar av lokalerna fotograferades och det togs mått i vissa celler och gemensamhetsutrymmen. Det gjordes en översiktlig granskning av bl.a. beläggningslistorna och en lista över incidenter sedan den 1 april 2024. Vid inspektionen samtalade JO och hennes medarbetare med 14 intagna, varav majoriteten delade cell med andra. Flera av dem hade under sin anstaltstid delat cell med fler än en medintagen. Det hölls också samtal med 9 anställda. Inspektionen koncentrerades till den del av anstalten som har säkerhetsklass 2.

Enligt Kriminalvårdens årliga platsbeslut ska anstalten Färingsö från och med den 1 januari 2024 ha totalt 45 platser i säkerhetsklass 2. Av dessa utgör 32 fasta platser och 13 beredskapsplatser (KV 2024-213). Vid inspektionen konstaterades att det totala antalet platser i säkerhetsklass 2 var 46 med en fördelning om 32 fasta platser och 14 beredskapsplatser. 47 personer var vid JO:s besök intagna där. Utifrån de uppgifter som lämnades om ordinarie platser uppgick beläggningsgraden i denna del därmed till ca 102 procent vid besöket och borträknat beredskapsplatserna var den ca 147 procent. Vid anstalten förekommer inte någon utökad inlåsningstid i samband med den s.k. dygnsvilan (se 6 kap. 1 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om fängelse [KVFS 2011:1], FARK Fängelse).

Ett avslutande möte hölls digitalt den 25 oktober 2024 där företrädare för anstalten fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO och hennes medarbetare hade gjort vid inspektionen och att besvara frågor om en del uppgifter som då hade kommit fram. På det avslutande mötet deltog kriminalvårdschefen DD samt kriminalvårdsinspektörerna AA, BB och EE.

Protokollförelse vid inspektionen var Therese Säde.

Jag har tagit del av protokollet och kommer att lämna mina rekommendationer i en särskild rapport på det aktuella temat.

2024-12-12

Katarina Pålsson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.